

Ysgol chwarae-gyfeillgar

Canllaw ar gyfer agwedd ysgol gyfan

Cyflwyniad

Mae pob plentyn angen chwarae. Mae'r canllaw hwn yn cynnwys gwybodaeth sy'n ymwneud â pholisi ag arfer er mwyn helpu cymunedau ysgolion i fabwysiadu agwedd ysgol gyfan er mwyn cefnogi hawl plant i chwarae. Mae wedi ei ddatblygu er mwyn ymateb i adroddiad Estyn *Iach a Hapus – Effaith yr ysgol ar iechyd a llesiant disgyblion*¹, sy'n nodi pwysigrwydd amserau chwarae ac egwyl mewn ysgolion. Mae'r canllaw wedi ei ddylunio i gyfoethogi'r gwaith da sy'n cael ei wneud eisoes i ddarparu gwell cyfleoedd chwarae mewn ysgolion ac mae'n anelu i wneud amser pawb yn yr ysgol yn hapusach ac iachach.

Chwarae

Mae gan blant hawl i chwarae, fel y cydnabyddir yn Erthygl 31 o Gonfensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn (CCUHP). Chwarae yw un o agweddau pwysicaf a mwyaf disyfyd bywydau plant – maent yn gwerthfawrogi cael amser, lle a rhyddid i chwarae.² Mae chwarae'n golygu plant yn gwneud fel y mynnant yn eu hamser eu hunain ac yn eu ffyrdd eu hunain. Mae'n cynnwys nodweddion allweddol hwyl, ansicrwydd, her, hyblygrwydd a pheidio bod yn gynhyrchiol.³

Mae chwarae'n werth chweil am y mwynhad y mae'n ei roi i blant a'u teuluoedd yn yr ennyd⁴. Fodd bynnag, mae gan chwarae fudd ychwanegol, sef cael effaith cadarnhaol ar ddeilliannau pwysig niferus yn cynnwys cynnydd mewn gweithgarwch corfforol, datblygu sgiliau datrys problemau, gwella lles a helpu i ddatblygu gwytnwch.

Mae astudiaethau wedi dangos bod mynediad i fentrau amser chwarae (er enghraifft trwy ddarparu gweithgareddau chwarae traddodiadol, offer maes chwarae, deunyddiau chwarae rhannau rhydd a staff sy'n deall chwarae) wedi arwain at ddisgyblion hapusach, gostyngiad sylweddol mewn digwyddiadau a damweiniau, a disgyblion yn dychwelyd i'r dosbarth yn barod i ddysgu.⁵

Polisïau cenedlaethol a rhyngwladol

Yn 2010, Cymru oedd y wlad gyntaf yn y byd i ddeddfu dros chwarae trwy Fesur Plant a

Theuluoedd (Cymru) 2010. Mae hyn yn gosod dyletswydd ar awdurdodau lleol i asesu a sicrhau cyfleoedd chwarae digonol ar gyfer plant yn eu hardal. Mae *Cymru – gwlad lle mae cyfle i chwarae*⁶, cyfarwyddyd statudol ar gyfer awdurdodau lleol, yn amlinellu ystod eang o Faterion ar draws nifer o feysydd polisi fydd angen eu hystyried.

Fel rhan o Asesiadau Digonolrwydd Chwarae (ADCh) statudol, mae rhaid i awdurdodau lleol asesu chwarae o fewn polisïau addysg ac ysgolion.

Mae'r cyfarwyddyd statudol yn nodi bod ysgolion yn darparu cyfle pwysig i blant chwarae'n ystod y diwrnod ysgol a chyn ac ar ôl gwersi. Mae Llywodraeth Cymru'n argymhell y dylai awdurdodau lleol gynghori ysgolion i ddarparu mannau chwarae o safon uchel a digon o amser i blant chwarae'n ystod y diwrnod ysgol.

Mae Erthygl 31 o GCUHP yn datgan bod gan y plentyn hawl i chwarae ac i ymuno mewn gweithgareddau adloniadol eraill. Fel arwydd o'r pwysigrwydd y mae'r Cenhedloedd Unedig yn ei osod ar chwarae plant, fe gyhoeddodd Sylw Cyffredinol ar Erthygl 31.⁷ Mae hwn yn ddatganiad swyddogol sy'n ymhelaethu ar ystyr elfen o GCUHP sy'n galw am ddehongliad neu bwyslais pellach.

Mae'r Sylw Cyffredinol yn datgan yn benodol bod gan ysgolion ran sylweddol i'w chwarae, yn cynnwys trwy ddarparu mannau dan do ac awyr agored sy'n rhoi cyfleoedd ar gyfer pob math o chwarae ac ar gyfer pob plentyn, ac y dylai strwythur y diwrnod ysgol ganiatáu digon o amser a lle ar gyfer chwarae.

Creu amodau ar gyfer chwarae

Mae cyfleoedd plant i chwarae ym mhob lleoliad yn ddibynnol ar ystod eang o faterion, gaiff eu dosbarthu o dan dri phennawd:

- **Caniatâd:** ofn, disgwyliadau, goddefgarwch, a'r modd y mae oedolion yn ystyried plentyndod a chwarae
- **Lle:** cyfanswm y lle, ei ddyluniad a'r modd y caiff ei reoli
- **Amser:** sut gaiff amser ei strwythuro a'r oblygiadau sydd ar amser y plant.

Sicrhau caniatâd i chwarae

Pan fyddwn yn hel atgofion am ein plentyndod bydd llawer ohonom yn cofio am adegau hapus a dreuliwyd yn chwarae, y tu allan gan amlaf, a gyda phlant o wahanol oedrannau. Mae amser rhydd plant yn brinnach bob dydd ac mae cyfleoedd ar gyfer chwarae'r tu allan yn lleihau.

Felly, mae amser chwarae yn yr ysgol yn hanfodol i blant ar gyfer eu hwyl a'u gallu i ymlacio yn ogystal ag ar gyfer eu hiechyd a'u lles. Mae'n rhan o'u 'cydbwysedd gwaith / bywyd'.

Mae plant yn dweud bod amserau chwarae'n rhan bwysig o'r diwrnod ysgol iddyn nhw. Mae cael manau croesawus, digon o amser a chwmni eraill i chwarae gyda nhw bob dydd yn bwysig iawn i bob plentyn – fel oedolion, mae angen inni feithrin amgylcheddau sy'n cefnogi hyn.

Er mwyn creu diwylliant o ganiatâd yn ystod amser chwarae, mae angen i staff arddangos agwedd gefnogol tuag at chwarae a'r broses chwarae.

Ni ddylai ysgolion ddiystyru chwarae fel rhywbeth gwamal sy'n wastraff amser ond yn hytrach gydnabod a chefnogi chwarae yn ei rinwedd ei hun – sy'n golygu nad yw chwarae ond yn cael ei ddefnyddio fel cyfrwng ar gyfer dysgu, neu at ddibenion addysgol neu iechyd sydd angen eu cyflawni. Mae chwarae'n cael ei werthfawrogi fel elfen annatod o les disgyblion.

Dylai staff sy'n goruchwyllo amser chwarae feddu ar ddealltwriaeth dda o chwarae. Mae angen i staff gefnogi a mynd ati'n weithredol i annog disgyblion i wneud eu dewisiadau eu hunain gyda chyn lleied o ymyrraeth oedolion â phosibl, fydd yn sicrhau nad yw amser chwarae'n cael ei or-drefnu na'i or-reoleiddio. O ganlyniad, dylai ysgolion osgoi cyfyngu ar chwarae'n ddiangen trwy ofn neu reolau amser chwarae mympwyol.

Darparu lle i chwarae

Mae rhai ysgolion yn teimlo nad oes gan y tiroedd fawr ddim i'w gynnig i ddisgyblion os nad oes offer chwarae sefydlog ar y safle. Fodd bynnag, mae rhoi amser, lle a chaniatâd i chwarae'n cefnogi disgyblion i wneud y mwyaf o'r amgylchedd.

Mae adroddiad *Iach a Hapus – Effaith yr Ysgol ar Iechyd a Llesiant Disgyblion Estyn*⁸ yn pwysleisio bod ysgolion sy'n defnyddio agwedd ysgol gyfan tuag at gefnogi iechyd a lles yn darparu amgylchedd, cyfleusterau a lle i chwarae, cymdeithasu ac ymlacio'n ystod amserau chwarae.

Bydd gan y mwyafrif o ysgolion ardal wedi ei tharmacio, fydd yn addas ar gyfer chwaraeon a gemau rhedeg bywiog, er y dylid ystyried disgyblion sydd am gymdeithasu neu fyfyrffio ar eu pen eu hunain. Mae man naturiol gwyrdd wedi ei dirlunio'n dda yn darparu nodweddion cadarnhaol amlwg ar gyfer chwarae, fel mannau i guddio ac archwilio. Fodd bynnag, os nad yw'r mannau hyn yn hygyrch i'r disgyblion, neu os ydynt yn cael eu cyfyngu, fe allant droi'n destun rhwystredigaeth. Dylai ysgolion adolygu'r gofod sydd ar gael ganddynt a chael cynllun tymor hir ar gyfer gwarchod a chyfoethogi eu mannau i chwarae.

Mae amgylchedd chwarae cyfoethog yn un ble gall plant o bob oed wneud amrediad eang o ddewisiadau – mae lluo o bosibiliadau fel y gallant ddyfeisio ac ehangu eu chwarae eu hunain. Mae'n amgylchedd ffisegol amrywiol, ysbrydoledig a diddorol sy'n mwyafu'r potensial ar gyfer cymdeithasu, creadigedd, dyfeisgarwch a her. Mae'n fan ble mae plant yn teimlo'n rhydd i chwarae yn eu ffordd eu hunain, ar eu telerau eu hunain.

Mae Llywodraeth Cymru a Phwyllgor y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn yn diffinio amgylcheddau cyfoethog a ffafriol ar gyfer chwarae, gyda nodweddion allweddol yn cynnwys y cyfle i ryngweithio'n rhydd gyda neu i brofi'r canlynol:

- plant a phlant yn eu harddegau eraill o wahanol oedrannau a gallu
- y byd naturiol
- rhannau rhydd
- yr elfennau naturiol
- her
- chwarae gyda hunaniaeth
- symud
- teimladau.

Creu amser i chwarae

O amgylch y byd, mae athrawon yn adrodd bod plant yn cael llai o amser i chwarae yn yr ysgol heddiw nag yn y gorffennol⁹. Mae adroddiad diweddar¹⁰ yn nodi, ers 1995, bod y plant ieuengaf wedi colli 45 munud yr wythnos a bod plant 11-16 mlwydd oed wedi colli dros 65 munud.

Ni ddylid gosod y galwadau ar ysgolion i gyflawni targedau academaidd uwchlaw'r ddyletswydd i warchod iechyd a lles y disgyblion yn eu gofal. Mae amser a lle a glustnodir ar gyfer chwarae'n gysylltiedig â lles disgyblion ac felly dylid ei ystyried fel elfen gadarnhaol o fywyd ysgol.

Mae ymchwil yn awgrymu bod disgyblion sy'n cael amser chwarae'n ystod y prynhawn yn sylweddol fwy heini¹¹. Mae hyn yn awgrymu y gallai dileu chwarae prynhawn disgyblion fod yn niweidiol i'w iechyd corfforol. Er bod amser chwarae prynhawn yn aml yn cael ei ddileu er mwyn canolbwyntio mwy ar addysgu a dysgu, ni ddaeth yr un ymchwil o hyd i unrhyw dystiolaeth bod rhoi egwyl yn y prynhawn i blant yn arwain at gyrhaeddiad is mewn mathemateg a Saesneg yng Nghyfnod Allweddol 2.

Yn Y Ffindir¹², mae plant mewn ysgolion cynradd yn cael 15 munud o amser chwarae am bob 45 munud o wersi gan mai dyna mae'r ymchwil yn ddweud sydd fwyaf ffafriol ar gyfer cynnydd academaidd yn ogystal â lles plant.

15 cam i ysgol chwarae-gyfeillgar

Caniatâd

- Enwebwch aelod o staff sydd mewn swydd arweiniol all gefnogi'r arferion strategol a gweithredol i gefnogi chwarae.

Gweler yr [Awgrymiadau anhygoel ar fod yn llysgennad chwarae](#).

- Datblygwch Bolisi Chwarae Ysgol sy'n cefnogi chwarae ac sy'n disgrifio'r camau gweithredu y mae'r ysgol yn eu cymryd i warchod hawl y plentyn i chwarae.

Gweler yr enghraifft o [bolisi chwarae ysgol](#).

- Gwnewch yn siŵr bod staff sy'n goruchwyllo amser chwarae'n derbyn hyfforddiant chwarae neu hyfforddiant gwaith chwarae a mentora. Gall nifer o awdurdodau lleol a mudiadau chwarae ddarparu hyfforddiant amser chwarae neu gymorth a chefnogaeth bellach.

Gweler y [Cyfeiriadur gwasanaethau chwarae](#).

- Darparwch amrywiaeth o syniadau, awgrymiadau a chynghorion i staff amser chwarae i'w helpu i gefnogi chwarae.

Gweler yr [Awgrymiadau anhygoel ar gyfer cefnogi chwarae plant](#).

- Ymgysylltwch â'r rhieni fel eu bod yn deall ymrwymiad yr ysgol i chwarae plant a pham ei fod yn cael ei hyrwyddo. Mae canllawiau *Sut i chwarae* Plentyndod Chwareus yn cynnig cynghorion ac arweiniad ymarferol.

Gweler y [Canllawiau Sut i chwarae](#) a'r [adnoddau magu plant yn chwareus](#).

- Mabwysiadwch agwedd gytbwys tuag at reoli risg mewn chwarae plant fel a fynegir yn *Chwarae a Hamdden Plant – Hyrwyddo agwedd gytbwys tuag at risg*¹³, Datganiad Lefel Uchel yr Awdurdod Gweithredol Iechyd a Diogelwch (HSE).

Edrychwch ar yr enghraifft hon o [Bolisi Rheoli Risg a'r templed o Asesiad Risg-Budd](#). Er mwyn ateb ymholiadau oddi wrth rieni am

yr arddull hwn, edrychwch trwy'r cynghorion [Sut i gefnogi chwarae'n llawn risg](#) ar wefan Plentyndod Chwareus.

- Gadewch i blant hŷn a phlant iau ryngweithio a chwarae gyda'i gilydd. Bydd hyn yn hybu rhannu gemau, syniadau, deunyddiau, a lleoedd. Mae hyn yn cyfrannu at deimlad o fethrin ar gyfer y plant hŷn, a bydd y plant iau'n elwa o ehangu eu profiadau chwarae.
- Peidiwch â stopio meddwl am a darparu ar gyfer chwarae ar gyfer plant ar oedran penodol. Mae plant ar draws yr holl Gyfnodau Allweddol, yn cynnwys plant hŷn, angen amser i chwarae'n ystod y diwrnod ysgol. Mae taflen wybodaeth *Mae plant hŷn yn chwarae hefyd* yn archwilio chwarae plant hŷn, yn enwedig y rheini sydd yn eu glasoed cynnar a chanol glasoed.

Lle

- Os ydych chi'n bwriadu creu ardaloedd neu baentio marciau ar y maes chwarae, ceisiwch eu defnyddio i gefnogi trosglwyddo'r cwricwlwm ac i ddarparu ystod o weithgareddau i'r plant chwarae gyda'i gilydd. Gall marciau (fel targedau a sgwariau rhifau) fod yn offeryn defnyddiol ar gyfer sicrhau y gall dysgu fod yn fywiog yn ystod amser cwricwlwm. Mae'n well defnyddio creu ardaloedd pan fydd hyn yn gwarchod lle ar gyfer mwy o chwarae rhydd a mynediad i rannau rhydd a gweithgarwch llai strwythuredig, all gael ei wthio allan gan chwarae gemau pêl mawr, all gymryd ardal trosodd.
- Darparwch ddeunyddiau chwarae rhannau rhydd yn ystod amser chwarae er mwyn caniatáu digonedd o stff i lawer o blant chwarae gydag o. Gall peidio bod â digon o adnoddau achosi gwrthdaro a thensiwn yn ystod amser chwarae. Am gynghorion defnyddiol, gweler y pecyn cymorth *Adnoddau ar gyfer chwarae – darparu rhannau rhydd i gefnogi chwarae plant*.

- Gweithiwrch gyda'r plant i gynnal gweithgareddau archwilio. Mae nifer o ffyrdd y gall plant hysbysu archwiliad o safle i warchod a chyfoethogi'r manau chwarae sydd ar gael yn ystod amser chwarae.

Gweler gwybodaeth [Plant fel archwilwyr](#).

- Ystyriwch y tywydd mewn modd cadarnhaol, yn hytrach na fel rhwystr. Mae plant, ar y cyfan, yn mwynhau bod y tu allan ym mhob tymor a phob math o dywydd. Gweithiwrch gyda'r plant, y rhieni a'r staff i ddynodi ffyrdd i oresgyn tywydd gwael. Bydd [Datblygu canllawiau ar gyfer amser chwarae yn ystod tywydd gwael](#) yn helpu staff i greu cynllun a bydd y [templod llythyr Chwarae allan ym mhob tywydd](#) yn helpu i gyfleu'r cynllun i rieni.

Amser

- Anelwch am o leiaf 60 munud o amser chwarae'r tu allan bob dydd¹⁴ trwy gydnabod a gwarchod amserau chwarae bore, amser

cinio a phrynhawn. Os caiff y rhain eu cwtdogi neu eu lleihau, yna cwtdogir yr holl fuddiannau datblygiadol, emosiynol a chymdeithasol a amlygwyd hefyd. Am gefnogaeth i ddadlau eich achos dros hyn, gweler canfyddiadau astudiaeth *School break times and young people's social lives study*.¹⁵

- Peidiwch amnewid amser chwarae gyda mentrau arfer dda eraill, fel y *Daily Mile*. Un o egwyddorion creiddiol y *Daily Mile*^{16, 17} yw y dylai ddigwydd yn ystod amser cwricwlwm, yn hytrach na chael ei ddefnyddio yn lle amser chwarae.
- Yn hytrach na thynnu amser chwarae'n ôl fel cosb am gamymddwyn neu i gwblhau gwaith sydd heb ei orffen, meddyliwch am ffyrdd eraill i gynorthwyo plant i reoli eu hymddygiad. Am gefnogaeth i ddadlau eich achos, gweler y papur *Right to Play position paper*¹⁸ a gyhoeddwyd gan Adran Seicoleg Addysgol a Phlant, Cymdeithas Seicolegol Prydain, a [syniadau gwarchod amser chwarae](#) gan ei awduron.

Adnoddau a darllen ychwanegol

Children's Access to Play in Schools – The Play-friendly School Label – llawlyfr i ysgolion a gynhyrchwyd trwy waith prosiect Ewropeaidd 'Children's Access to Play' (CAPS). Mae CAPS yn brosiect yn y DU, Hwngari, Slofacia, Y Weriniaeth Tsiec, Gwlad Pwyl, ac Awstria sy'n anelu i gefnogi ysgolion i fod yn fwy chwarae-gyfeillgar.

Children's right to play position paper – papur sefyllfa ar bwysigrwydd chwarae i blant a gynhyrchwyd gan Adran Seicoleg Addysgol a Phlant, Cymdeithas Seicoleg Prydain.

Chwarae rhannau rhydd a Fframweithiau Arolygu Cymru – gwybodaeth ynghylch sut y mae gwreiddio chwarae rhannau rhydd yn gysylltiedig ag elfennau o Fframwaith Arolygu Cyffredin Estyn a meysydd allweddol o fframwaith Arolygiaeth Gofal Cymru.

Chwarae yn y cwricwlwm – awgrymiadau am ffyrdd y gellir ymgorffori chwarae mewn meysydd o'r cwricwlwm.

From muddy hands and dirty faces... to higher grades and happy places Outdoor learning and play at schools around the world – adroddiad sy'n edrych ar faint o amser y mae plant o amgylch y byd yn ei dreulio'n chwarae ac yn dysgu'r tu allan fel rhan o'r diwrnod ysgol.

Gweithdy hawl i chwarae – gwybodaeth ynghylch sut y mae'r gweithdy'n cysylltu gyda'r Cwricwlwm i Gymru a llawlyfr hunanwerthuso Estyn.

Iach a hapus: Effaith yr ysgol ar iechyd a llesiant disgyblion – adroddiad gan Estyn sy'n gwerthuso pa mor dda mae ysgolion cynradd ac uwchradd yng Nghymru'n cefnogi iechyd a lles disgyblion.

Playtime matters – adroddiad sy'n cymharu amser chwarae ar draws y byd ac sy'n pwysleisio tystiolaeth yr achos dros wneud amser chwarae'n rhan allweddol o'r diwrnod ysgol.

School break and lunchtimes and young people's social life: A follow-up national study – cyflwyno canfyddiadau o arolwg cenedlaethol o amser chwarae trwy Loegr.

Cyfeiriadau

- ¹ ESTYN (2019) *Iach a hapus – Effaith yr ysgol ar iechyd a llesiant disgyblion*. Caerdydd: Hawlfraint y Goron.
- ² Comisiynydd Plant Cymru (2016) *Beth Nesa? What Next?*.
- ³ Pwyllgor y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn (2013) *General Comment No. 17 (2013) on the right of the child to rest, leisure, play, recreational activities, cultural life and the arts (art. 31)*. Genefa: Y Pwyllgor ar Hawliau'r Plentyn.
- ⁴ Gleave, J. a Cole-Hamilton, I. (2012) *A world without play: A literature review*. Llundain: Play England/The British Toy and Hobby Association.
- ⁵ Gill, T. (2014) *The play return: A review of the wider impact of play initiatives*. Llundain: UK Children's Play Policy Forum.
- ⁶ Llywodraeth Cymru (2014) *Cymru – gwlad lle mae cyfle i chwarae*. Caerdydd: Llywodraeth Cymru (Hawlfraint y Goron).
- ⁷ *General Comment No. 17 on the right of the child to rest, leisure, play, recreational activities, cultural life and the arts (art. 31)*.
- ⁸ *Iach a hapus – Effaith yr ysgol ar iechyd a llesiant disgyblion*.
- ⁹ Prisk, C. a Cusworth, H. (2018) *From muddy hands and dirty faces... to higher grades and happy places. Outdoor learning and play at schools around the world*. Caer-wynt: Learning through Landscapes.
- ¹⁰ Baines, E. a Blatchford, P. (2019) *School break and lunchtimes and young people's social life: A follow-up national study*. Adroddiad terfynol (EDU/42402) i'r Nuffield Foundation.
- ¹¹ Brophy, S., Todd, C., Marchant, E. a James, M. (2019) Children who have afternoon school breaks are fitter but need a supportive environment. *The Conversation*.
- ¹² Mae'r Ffindir wedi ymchwilio i bwysigrwydd sicrhau bod egwylliau rheolaidd, manau awyr agored o safon uchel ac amser rheolaidd y tu allan yn cael eu croesawu a'u cydnabod yn llawn, fel y nodir yn adroddiad *Playtime Matters* (Diwrnod Ystafell Ddosbarth Tu Allan, 2019).
- ¹³ Yr Awdurdod Gweithredol Iechyd a Diogelwch (2012) *Chwarae a Hamdden – Hyrwyddo agwedd gytbwys tuag at risg*.
- ¹⁴ Mae'r adroddiad *Playtime Matters* (Outdoor Classroom Day, 2019) yn nodi mai Y Ffindir yw'r unig wlad sydd wedi ymchwilio i bwysigrwydd egwylliau rheolaidd, manau awyr agored o safon uchel ac amser rheolaidd yn yr awyr agored. Yn Y Ffindir, mae plant mewn ysgolion cynradd yn cael 15 munud o amser chwarae am bob 45 munud o wersi gan mai dyna mae'r ymchwil yn ddweud sydd fwyaf ffafriol ar gyfer cynnydd academaidd yn ogystal â lles plant.
- ¹⁵ Baines, E. a Blatchford, P. (2019) *School break and lunchtimes and young people's social life: A follow-up national study*. Adroddiad terfynol (EDU/42402) i'r Nuffield Foundation.
- ¹⁶ O Egwyddorion Craidd y Daily Mile Cymru: 'Dylai'r Daily Mile ddigwydd yn ystod amser cwricwlwm, o leiaf 3 gwaith yr wythnos. Yn ddelfrydol, dylai'r athro / athrawes dosbarth benderfynu pryd i fynd allan – maen nhw'n adnabod eu dosbarth a gallant ymateb mewn modd hyblyg i'w anghenion.' <https://thedailymile.cymru/cy/gwerthoedd-craidd/>
- ¹⁷ Marchant, E., Todd, C., Stratton, G. a Brophy, S. (2020) The Daily Mile: Whole-school recommendations for implementation and sustainability. A mixed-methods study. *PLoS ONE* 15(2).
- ¹⁸ Hobbs, C., et al. (2019) *Children's Right to play position paper*. Caerlŷr: Adran Seicoleg Addysgol a Phlant, Cymdeithas Seicolegol Prydain.

Mae Ysgol chwarae-gyfeillgar - Canllaw ar gyfer agwedd ysgol gyfan yn cael ei gymeradwyo gan:

Canolfan
Gyfreithiol
y Plant
Cymru

Children's
Legal
Centre
Wales

Children in Wales
Plant yng Nghymru

HAPPEN
Health & Attainment of
Pupils in a Primary
Education Network

National Centre for Population Health & Wellbeing Research
Canolfan Genedlaethol ar gyfer Ymchwili ar Iechyd a Llesiant y Boblogaeth

Mawrth 2020

© Chwarae Cymru

www.chwaraecymru.org.uk

Chwarae Cymru yw'r mudiad cenedlaethol dros chwarae plant, elusen annibynnol a gefnogir gan Lywodraeth Cymru i ddiogelu hawl plant i chwarae ac i gynnig cyngor ac arweiniad ar faterion sy'n ymwneud â chwarae.